

Majewski, Erazm

Dziesięcioro przykazań archeologiczno-przedhistorycznych

Światowit 8, 105-106

1907

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dziesięcioro Przykazań ARCHEOLOGICZNO-PRZEDHISTORYCZNYCH

1. Jeśli chcesz służyć Archeologii przedhistorycznej, wpierw poznaj ją gruntownie przez czytanie mistrzów.

Nie można znać się na Prahistorii bez uczenia się jej. Żaden kwestyonaryusz nie oświeci Cię w tych rzeczach należycie tak samo, jak żaden kwestyonaryusz medyczny nie uczyni cię lekarzem.

2. Nie będziesz się uważał za archeologa do czasu,

dopóki nie przeczytasz uważnie przynajmniej dzieł Hoernesa, Mortilleta, Sophusa Müllera, a z polskich źródeł dopóki nie poznasz wydawnictw archeologicznych Akademii Umiejętności w Krakowie i rocznika archeologicznego: „Światowita“.

3. Nie bierz się do poszukiwań przedhistorycznych, dopóki nie wiesz: jak to zrobić i czego masz szukać,

dopóki nie dowiesz się jak utrzymywać, oczyszczać i konserwować przedmioty wykopane. Gdy w innym dziale nauki popełnisz omyłkę, inni mogą

ją naprawić—tutaj od razu zniszczysz zabytek i nikt go już nie zobaczy, aby twoją omyłką naprawić.

4. Miej w oczu prochy i zabytki pradziadów

w ziemi ojczyznej spoczywające. Nie dotykaj rydłem ani kurhanów, ani cmentarzysk, ani grobów, ani wałów, ani grodzisk, pókiś nie pewny, że to zrobisz dobrze, ku pożytkowi nauki.

Czytniacz przeciwnie będziesz tylko szkody i krzywdy wyrządzał. Nie waz się tedy rozkopywać lekkomyślnie zabytków przedhistorycznych bez koniecznej naukowej tego potrzeby.

5. Nie zabijaj zabytków przeszłości przedhistorycznej.

Miej dla nich takie poszanowanie, jak dla istoty żyjącej, albowiem zabytek, który przetrwał liczne wieki nienaruszony, jest żyjącym jeszcze świadkiem odległej przeszłości i świadek ten powinien być przed śmiercią, którą mu zgotuje rozkopanie, tak starannie zbadany, aby opowiedział ile można na więcej o tej przeszłości. Kto grób odkopuje, ten świadka przeszłości zabija, niechże więc bierze się do odbierania jego zeznań ten tylko, kto doskonale rozumie jego mowę niemą.

Jeżeliś więc niepewny swej umiejętności,—wezwił archeologa i wskaż mu zabytek, a do czasu jego przybycia ochraniaj go w nienaruszeniu. Zdjaj się przytem na jego zręczność, a sam patrz i ucz się przy nim.

Jeśliś rozkopał grób, będąc nie wycwiczonym w archeologii — zniszczyłeś porządek jego, nie umiając czytać tego, co ład grobu mówił. Strzeż się takiego czynu, bo to zbrodnia względem nauki i kraju ojczyznej.

6. Nie bierz się do opisywania, a tem mniej do publikowania swych nieumiejętnie dokonanych odkryć

archeologicznych, bo będziesz dawał fałszywe świadectwo prawdzie.

7. Nie przechowuj u siebie zabytków, które ci w rękę wpadną.

U ciebie zdobyty dokument leży bezużytecznie, narażony na rychłe zepsucie lub zatracenie. Coś znalazł, lub dostał zbierz starannie i oddaj do

specjalnego Muzeum archeologicznego, albo godnej zaufania osobie, z prośbą, aby doręczyła komu należy! Postępując inaczej, byłbyś marnotrawcą.

8. Nie pożądam zabytków przedhistorycznych do ozdoby komnat swoich

dla zadowolenia próżności, bo miejsce ich w Muzeach publicznych naukowych, w rękę i pod strażą specjalistów.

Popielnica, miecz brązowy, toporek kamienny i t. p. to nie fraszki

do ozdoby malarza, literata, proboszcza lub ziemianina, lecz nieznanne jeszcze dokumenty naukowe, może bardzo ważne, których miejsce jedynie w świątyniach nauki.

9. Co możesz, odbieraj lub odkupuj z rąk nieodpowiednich i oddawaj za zwrotem kosztów tym, którzy pracują nad prahistorją.

W ich dopiero ręku zabytek przeszłości jest na swoim miejscu. Oni znajdują dlań godne przechowanie w Muzeum specjalnem, gdzie zabytek służyć będzie ku pomnożeniu nauki i chwale kraju po najdłuższe czasy.

10. Nie rozpraszaaj zabytków przedhistorycznych po drobnych kolekcjach, prowincjonalnych lub szkolnych,

bo rzeczą jest specjalistów udzielać Muzeom szkolnym i oświatowym, okazów pospolitszych, typowych. Rzadszej i większej naukowej wartości okazy powinny się gromadzić jako dokumenty naukowe w jednym tylko największem, głównem Muzeum nau-

kowem, gdzie będąc dla wszystkich dostępne znajdują odpowiednio trwałą opiekę i dostępne być mogą dla specjalistów krajowych i zagranicznych, którzy przyjeżdżają studyować nasze zabytki.

ERAZM MAJEWSKI

Czł. Komisji antropologicznej Akad. Umiejętn. w Krakowie,
Członek Towarzystwa naukowego warszawskiego.

Czł. czynny Cesarskiego Rosyjskiego T-wa Archeologicznego.
Członek Koresp. Towarzystwa antropologicznego w Paryżu
i wielu innych Towarzystw naukowych zagr.

Vice-Prezes T-wa Opieki nad zabytkami przeszłości w Warszawie.